

Forskjellen på HMS og SHA

På bygge- og anleggsplasser må virksomhetene utfylle sitt eget HMS-arbeid med relevante deler fra byggherrens sikkerhet-, helse- og arbeidsmiljøplan (SHA-plan). SHA-planen er unik for hvert enkelt bygge- og anleggprosjekt og skal omfatte alle virksomhetene som utfører arbeid på prosjektet.

HMS-begrepet

Begrepet HMS omfatter helse, miljø og sikkerhet i all arbeidssammenheng.

HMS-begrepet er forankret i forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter ([internkontrollforskriften](#)).

Arbeidsgiveren er pålagt å arbeide systematisk med HMS for å forebygge helseskade på arbeidstakere. Arbeidstakerne har plikt til å medvirke i det systematiske HMS-arbeidet.

HMS omfatter også vern av ytre miljø og andre sikkerhetsaspekter enn arbeidstakernes sikkerhet, helse og velferd.

SHA-begrepet

Begrepet «sikkerhet, helse og arbeidsmiljø» (SHA) er forankret i forskrift om sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- eller anleggsplasser ([byggherreforskriften](#)).

Byggherreforskriften beskriver hvordan byggherren skal ivareta arbeidstakernes sikkerhet, helse og arbeidsmiljø gjennom prosjektering og gjennomføring av bygge- og anleggsarbeider. Begrepet SHA benyttes bare for denne typen arbeidsplasser.

SHA-planen - unik for hvert enkelt bygge- eller anleggprosjekt

Byggherreforskriften [§7](#) fastslår at det før oppstart av bygge- eller anleggsarbeid skal foreligge en skriftlig plan for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA-plan) som beskriver hvordan risikoforholdene i prosjektet skal håndteres. Innholdet i planen framgår av [§8](#).

En SHA-plan er en unik sikkerhets-, helse- og arbeidsmiljøplan for et spesifikt bygge- eller anleggprosjekt. Fordi hver arbeidsplass har sine spesielle sikkerhetsmessige utfordringer, vil det være behov for en spesifikk SHA-plan for hvert prosjekt. En kan dermed ikke kopiere en plan fra et prosjekt og bruke den på et annet.

Arbeidet med SHA-planen må starte tidlig i planprosessen til et bygge- eller anleggprosjekt. Under plan og prosjekteringsarbeidet skal byggherren fortløpende gjennomføre risikovurderinger for å avdekke og fjerne flest mulig risikoforhold som senere i byggeprosessen kan føre til ulykker.

Ved at byggherren beskriver risikoforholdene i planfasen, og tar dette med inn i spesifikasjonene for anbudet, vil entreprenøren i anbudet kunne kalkulere inn de forebyggende tiltak som er ment å redusere risiko. Deretter utarbeider byggherren, ved SHA-koordinator, SHA-planen for det aktuelle bygge- eller anleggsprosjektet.

Planen skal bygge på gjennomførte risikovurderinger og vurderinger av hva som er nødvendig for å forebygge skade på liv og helse.

SHA-planen skal inneholde:

- Beskrivelse av bygge- og anleggsplassens organisering, roller, ansvarsfordeling og entrepriseform
- Framdriftsplan for anlegget som viser når og hvor de ulike arbeidsoperasjoner skal finne sted
- Beskrivelser av de spesifikke tiltakene knyttet til arbeid som kan innebære fare for liv og helse
- Rutiner for avviksbehandling

HMS-systemet tilhører den enkelte virksomhet

HMS-systemet til en virksomhet tilhører den enkelte virksomheten, og er spesifikk for de oppgaver og tjenester de utfører. Alle forhold som angår helse, miljø og sikkerhet for virksomheten, skal beskrives og inngå i virksomhetens HMS-system.

Et HMS-system må ta utgangspunkt i en kartlegging av hvilke lov- og forskriftskrav som gjelder for virksomheten og av status i virksomheten opp mot disse kravene. Arbeidsgiver må så etablere systematiske aktiviteter som sikrer at virksomheten klarer å opprettholde et fullt forsvarlig nivå når det gjelder helse, miljø og sikkerhet.

En bygge- eller anleggsvirksomhet vil ha egne rutiner for å ivareta sikkerheten for sine arbeidstakere. Dette vil være gjennomgående, typiske krav som gjelder enhver bygge- eller anleggsplass.

SHA utfyller generell HMS

Byggherreforskriften [§ 18](#) krever imidlertid at en virksomhet som er inne på en bygge- eller anleggsplass, skal ta opp i sitt eget HMS-system de deler av SHA-planen som er relevant for virksomhetens arbeid. For hvert arbeidssted vil det dermed være en spesiell del i internkontrollen tilpasset dette stedets sikkerhetsutfordringer. Her er SHA og HMS koplet sammen.